

Hvilke landskaber vil vi egentlig have?

Vi kan ikke regulere os ud af udfordringen omkring, hvordan fremtidens landskaber bør se ud. Landmænd og alle andre med interesse for det åbne land bør tage debatten.

Af Kræn Ole Birkkjær, landskonsulent, Videncentret for Landbrug og Bettina Hedeby Madsen, projektkoordinator Hjørring Kommune

■ Landskabet ændrer sig, og har gjort det i tusinder af år. Umærkeligt eller så langsomt, at vi nærmest ikke har ænsen, hvordan bakker, skove og dyrkede arealer har ændret indhold, form og facon.

Zoomer vi ind, kan vi se en stigende hastighed i den måde det åbne land forandres på. Strukturelle ændringer i landbruget, nye former for by-

udvikling og større tekniske anlæg påvirker alt sammen landskabet.

Ser vi tilbage i tiden, så har landbrugslandet været præget af lige linjer af læhegn og plovfurur. Men også skæve linjer, styret af vandløb og sognegrænser, har givet mere organiske dyrkningsarealer. Markerne har ligget som geometriske flader. Samlet har linjer og de flader set på afstand dannet mønstre og det lidt romantiske billede af det historiske landbrugsland.

Store gårdanlæg

Skal landbrugslandet i fremtiden kunne rumme nye store gårdanlæg, fritliggende gyllebeholdere og rækker af energipil, skal vi også turde diskutere, hvad det betyder – ikke bare for landbrugsproduktionen, men også for udviklingen af landskaber. Der er mange interesser og hensyn på spil.

Spørgsmålet er nu, hvordan

vi håndterer de forskellige interesser. Indtil nu har vi reguleret med love, planlægning og VVM'er for at håndtere forskellige interesser, men måske er det nu, at vi skal stille os selv spørgsmålet:

Kan nutidens regler give os svaret på fremtidens udfordringer? Eller er det nu, at vi skal stoppe op for at finde frem til, hvordan vi får de landskaber vi ønsker os i fremtiden?

Central rolle

Her har landbruget personificeret i den enkelte landmand centrale roller.

I et tænksomt øjeblik fristes man til at sige, at landskabet er rammen om vores liv. Landskabet har gennem generationer dannet ramme både om produktion af vores føde og givet os små pusterum med oplevelser for krop og sjæl. Og det er netop for fortsat at have plads til både produktion og oplevelser, at vi skal forholde

os aktivt til, hvordan fremtidens landskaber skal være.

Hvis vi her går tilbage til tanken om landskabet som rammen om vores liv og i stedet ser på landskabet som rammen om mange forskellige menneskers liv, får vi et nyt billede af, hvilke udfordringer vi står overfor.

Udfordringer vi ikke kan

regulere os ud af, fordi oplevelser og holdninger til landskabets værdier ikke kan reguleres, men højst diskuteres. Og det er måske netop det, vi skal gøre; altså gå i gang med at diskutere de værdier, som vi oplever, når vi i hverdagen bevæger os i landskaberne.

Ensartet eller variation

I en sådan diskussion begynder det at være interessant, hvilke landskaber vi vil have i fremtiden. Ensartede, måske endda lidt kedelige, men meget produktionsvenlige landskaber eller varierede landskaber, som vi husker på grund af en storslået udsigt, en indbydende slugt eller de åbne

vidder og den høje himmel. Eller måske finder vi undervejs landskabstyper, der tilgodeser begge hensyn.

Der findes ikke ét facit, men et godt sted at starte debatten kunne være at tænke over, hvilke oplevelser vi får fra vores landskaber.

For kan vi finde frem til, hvilke oplevelser vi gerne vil have af landskaberne i fremtiden, så ved vi også, hvad vi skal værne om og bevare og hvor vi kan løse tøjljerne med god samvittighed. Og ved vi, hvad vi gerne vil bevare, kan vi også lettere gå i gang med dialog om, hvor de store bedrifter i fremtiden vil være bedst placerede – både for landmand, landsbybeboer og kunstneren, der lader sig inspirere af landskabets storslåethed.

Se dig rundt

Se rundt i de landskaber, du dagligt bevæger dig i. Har de ændret sig, og tror du, at de vil ændre sig i årene, der kommer?

Hvad er vigtigt at bevare for dig og for din nabo – og for alle, der ikke er landmænd?

Tænk tanken videre: Hvordan kan du bevare lige præcis det landskab, du holder særligt af samtidig med, at du fremtidssikrer din drift?

■ Landbruget i Landskabet er et samarbejde mellem Videncentret for Landbrug, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Hjørring Kommune, Norddjurs Kommune, Landbo-Nord, Djursland Landboforening samt en gruppe landmænd. Landbruget i Landskabet vil med udgangspunkt i at sikre fremtidens produktion og forvaltning af det åbne land udfordre lovgivningen og udvikle nye redskaber til planlægning og forvaltning. Udgangspunktet er et samarbejde mellem landmænd og kommune, og en planlægning, der strækker sig fra bedrift til kommuneplan. www.landbrugetilandskabet.dk.

Skal landbrugslandet i fremtiden kunne rumme nye store gårdanlæg, fritliggende gyllebeholdere og rækker af energipil, skal vi også turde diskutere, hvad det betyder – ikke bare for landbrugsproduktionen, men også for udviklingen af landskaber. Der er mange interesser og hensyn på spil.

